

2023-04-19

TJÄNSTESKRIVELSE

Dnr: KFKS -2023-00403

Avveckling av museet HAMN i dess nuvarande form

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att fatta följande beslut.

Kommunfullmäktige beslutar att avveckla museet HAMN i dess nuvarande fysiska form och i stället tillgängliggöra museet digitalt och analogt genom en mindre utställning.

Under förutsättning att kommunfullmäktige beslutar om avveckling i enlighet med förslaget ger kommunstyrelsen stadsledningskontoret i uppdrag att se över förutsättningarna att avsluta kommunens lokalhyresavtal med Saltsjö Pir AB i förtid.

Sammanfattning

Kulturnämnden har vid sitt sammanträde den 17 april i år beslutat att bl.a. föreslå kommunfullmäktige att avveckla museet HAMN i dess nuvarande fysiska form och att museet istället tillgängliggörs digitalt och analogt genom en mindre utställning. Skälen härtill är främst lägre besöksiffror än väntat i kombination med att det idag saknas avtal med aktör för drift av museet. Museet ligger i lokaler som kommunen (kommunstyrelsen) hyr in från Saltsjö Pir AB, för kulturnämndens räkning, till och med den 31 mars 2027. Det blir därmed upp till kulturnämnden att se över möjligheterna att upplåta lokalerna till annan aktör. Förutsatt kommunfullmäktiges beslut att avveckla museet ges stadsledningskontoret i uppdrag att parallellt se över förutsättningarna att avsluta kommunens lokalhyresavtal med Saltsjö Pir AB i förtid.

Ärendet

Kulturnämndens beslut och utredning

Kulturnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 17 april i år, § 18, att bl.a. föreslå kommunfullmäktige att besluta om avveckling av museet HAMN i dess nuvarande fysiska form och att museet i stället tillgängliggörs digitalt och analogt genom en mindre utställning.

Museet Hamn startade som ett regionalt utvecklingsprojekt 2010 med målet att etablera en besöksanläggning i Fisksätra marincenter med museum och restaurang, som ett lockande besöksmål för såväl Fisksätrabor som människor i och utanför Nacka kommun. Det fanns även initialt målsättningar om att museet skulle bidra till utvecklingen av

näringslivet i området, väcka ett internationellt intresse samt att samverka med universitet och forskning skulle etableras. Projektet finansierades av Nacka kommun samt av EU:s regionalfond. Museet är uppbyggt kring det historiska kulturarvet, där kopplingen mellan demokrati och det berättade ordet är grunden för idén och där slaget vid Stäket 1719 står i centrum för berättandet. Museets besöksstatistik motsvarar inte den från början skisserade målbilden. Man har inte heller nått den breda målgrupp som förväntades vid anläggandet av museet 2014. Från öppningsåret 2014 har besökssiffrorna legat på ungefär samma nivå bortsett från 300-årsminnet av slaget vid Stäket 2019 och pandemiåren. Ett vikande besöksunderlag har kunnat skönjas senaste året.

I och med att nuvarande driftsaktör, Stiftelsen Kulturmiljövård, har sagt upp sitt avtal för driften av museet beslutade kulturnämnden under 2022 att genomföra en ny upphandling av driften av museet. Ingen extern driftsoperatör har visat intresse att driva verksamheten och kulturnämnden beslutade att avbryta upphandlingen.

Eftersom museets besöksstatistik inte har uppnått det förväntade antalet besökare och den breda målgrupp som förväntades vid anläggandet av museet 2014 och då ingen extern driftsoperatör visade intresse att driva verksamheten är kulturnämndens bedömning att museet i dess nuvarande form bör läggas ner. Tillgängliggörandet av museet skulle i stället kunna ske digitalt, en process som redan har påbörjats. Delar av nuvarande museet skulle kunna återbrukas och exponeras analogt på ett nytt sätt, på annan plats i Fisksätra och även på annan plats i kommunen. Detta bör ske utifrån de förutsättningar som materialet erbjuder och genom de musei- och mediatekniker som står till buds. Pedagogisk verksamhet kan utvecklas riktad mot skolan men även mot andra målgrupper. Därmed skulle museet nå fler Nackabor och en bredare allmänhet. Delar av nuvarande medel som budgeterats för museet skulle kunna användas för att bredda och utöka verksamheten i den öppna kulturskolan i Fisksätra.

De ekonomiska konsekvenserna vid en förändring av verksamheten vid museet möjliggör en omfördelning av resurserna. Av de 2,2 miljoner kronor som driften av museet kostar i dag skulle 1,3 miljoner kronor bland annat kunna användas för att bredda och utöka verksamheten i den öppna kulturskolan i Fisksätra och resterande budget för utveckling av museet både digitalt och analogt. Av de 2,2 miljoner kronor som är budgeterat för driften av museet under 2023 går 416 000 kronor till driften under perioden januari till april. Återstående budget för 2023 är ca 1,8 miljoner kronor.

En avveckling och omvandling av museet innebär kostnader för kommunen under 2023 i form av utrangering av inventarier 500 000 kronor, återlämning av föremål, nedmontering av utställningen, digitalisering m.m. Framtida kostnader och omfördelning av medel får beredas i mål- och budgetprocessen inför 2024.

Stadsledningskontorets bedömning

Utöver kulturnämndens beslut och utredning gör stadsledningskontoret följande bedömning.

De lokaler som museet bedrivs i hyrs sedan den 1 april 2012 in av kommunen (kommunstyrelsen), för kulturnämndens räkning, från fastighetsägaren Saltsjö Pir AB. Hyresavtalet gäller till och med den 31 mars 2027. Då lokalerna internförhyrs av kulturnämnden kommer hyreskostnaden för lokalerna fortsatt belasta kulturnämnden i aktuella delar till åtminstone den 31 mars 2027, oavsett om lokalerna kan nyttjas för/av annan aktör fram till hyresavtalets upphörande. Aktuellt hyresavtal gäller således fortsatt och det blir därmed upp till kulturnämnden att se över möjligheterna att upplåta lokalerna till annan aktör. Under förutsättning att kommunfullmäktige beslutar om avveckling i enlighet med förslaget ger dock kommunstyrelsen stadsledningskontoret i uppdrag att parallellt se över förutsättningarna att avsluta kommunens lokalhyresavtal med Saltsjö Pir AB i förtid.

Ekonomiska konsekvenser

Utöver de ekonomiska konsekvenser som lyfts i kulturnämnden att hyreskostnaderna fortsatt belastar kulturnämnden avseende aktuella ytor innebär beslutet att avveckla verksamheten i dess nuvarande form inga förändringar av kulturnämndens ram. De medel som frigörs genom avvecklingen omfördelas till andra verksamheter inom kulturnämnden.

Konsekvenser för barn

Kunskaperna om det lokala kulturarvet skulle genom en förändring av museet Hamn kunna tillgängliggöras på ett mer pedagogiskt anpassat sätt samt tillgängliggöras med större bredd och ökad möjlighet till målgruppsinriktning. En förändring skulle också möjliggöra en utökning av kulturutbudet för barn och unga i den öppna kulturskolan.

Bilagor

Protokollsutdrag från kulturnämndens sammanträde den 17 april 2023, § 18.

Anders Mebius
Kultur- och fritidsdirektör
Stadsledningskontoret

Poa Hellqvist
Trafik- och fastighetsdirektör
Stadsledningskontoret

Maria Rönberg
Kanslidirektör och stadsjurist
Stadsledningskontoret